

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ неперервної освіти і туризму
д.ю.н., професор Іван Гриценко
“5” червня 2023 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності
та дорадництва
Протокол № 15 від “5” червня 2023 р.
В.о. завідувача кафедри:
д.держ.упр., доцент Сергій Приліпко

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП “Публічне управління та адміністрування”
д.держ.упр., доцент Володимир Олійник

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ГРОМАДСЬКЕ ВРЯДУВАННЯ”

Галузь знань: 28 “Публічне управління та адміністрування”

Спеціальність 281 “Публічне управління та адміністрування”

Освітньо-професійна програма: “Публічне управління та адміністрування”

Освітній ступінь: магістр

Розробник: ст. викладач кафедри публічного управління, менеджменту
інноваційної діяльності та дорадництва, к.н.д.у. Сизон Володимир Григорович

Київ – 2023

**1. Опис навчальної дисципліни
“Громадське врядування”**

Галузь, спеціальність, ОПП, освітній ступінь	
Галузь знань	28 “Публічне управління та адміністрування”
Спеціальність	281 “Публічне управління та адміністрування”
Освітньо-професійна програма	“Публічне управління та адміністрування”
Освітній ступінь	Магістр
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота)	–
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для заочної форм навчання	
	заочна форма навчання
Рік підготовки	2
Семестр	3
Лекційні заняття	8 год.
Практичні заняття	6 год.
Самостійна робота	106 год.
Індивідуальні завдання	-
Кількість тижневих аудиторних годин	6 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Громадське врядування» є набуття здобувачами загальних та спеціальних компетентностей щодо системного вивчення основ громадського врядування від теоретичних засад організації до застосування в практичній діяльності.

Завдання полягає у формуванні у здобувачів теоретичних знань та набутті практичних навичок щодо процесів, суб'єктів та об'єктів громадського врядування, механізмів взаємодії інститутів громадянського врядування з інститутами публічної влади в Україні.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен

Знати:

сучасні підходи до публічного управління та адміністрування в контексті розвитку громадянського врядування;

теоретичні основи та практичні підходи до організації громадського врядування;

нормативно-правові основи громадянського врядування в Україні;
механізми взаємодії громадянського суспільства та органів влади.

Вміти:

розробляти програмні документи щодо розвитку громадянського врядування в різних галузях та сферах на основі командної роботи;

використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері громадянського врядування;

використовувати інструменти електронної демократії в сфері публічного управління та адміністрування;

впроваджувати механізми громадського врядування та взаємодії із органами державної влади.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

спеціальні (фахові) компетентності (СК): здатність надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення дисципліни базується на теоретичних знаннях та практичних навичках з дисциплін: «Публічна політика та євроінтеграційні процеси», «Методологія та організація наукових досліджень»; «Публічне управління», «Технології стратегування в публічному управлінні», «Право в публічному управлінні», «Організація діяльності органів

публічної влади», «Електронне урядування та е-демократія» та «Публічне адміністрування».

Згідно з навчальним планом для слухачів заочної форми навчання на вивчення дисципліни «Громадське врядування» відводиться 120 год., у т.ч. на лекції – 8 год.; практичні заняття – 6 год.; самостійну роботу – 106 год.

Основними формами вивчення дисципліни «Громадське врядування» є лекції, практичні заняття та самостійна робота. Самостійна робота передбачає опрацювання змісту лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, монографій, наукових публікацій, підручників, навчальних і методичних посібників, статистичних та інформаційно-аналітичних джерел. Під час самостійної роботи здійснюється підготовка рефератів, аналітичних записок, в яких висвітлюються питання громадського врядування. Видами контролю знань є поточний, проміжний контроль і підсумкова атестація, яка проводиться у формі іспиту за екзаменаційними білетами.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади громадського врядування

Тема 1. Теоретичні засади та основні поняття громадського врядування

Підходи до визначення понять врядування та громадське врядування. Співвідношення понять «громадянське суспільство», «громадське врядування» та «громадські організації». Позичування понять «врядування» та «самоврядування». Види, суб'єкти, об'єкти, принципи, завдання громадського врядування, роль у формуванні і реалізації державної політики. Інституційні форми організації громадського врядування.

Тема 2. Громадське врядування в рамках сучасних міжнародних ініціатив

Концепція трьох секторів в публічному управлінні. Ієрархічний та мережевий підходи в процесі взаємодії суспільства та влади. Концепція New Governance. Концепція Good Governance (ООН). Критерії «належного врядування». Партнерство «Відкритий Уряд».

Змістовий модуль 2. Нормативно-правова база та практичні засади організації громадського врядування в Україні

Тема 3. Організаційні та нормативно-правові засади громадського врядування

Нормативно-правова база функціонування громадських об'єднань в Україні. Закон України «Про громадські об'єднання». Функції громадських об'єднань. Представництво інтересів та саморегулювання. Характеристика та перспективи розвитку саморегулювальних організацій в Україні. Еволюція та сучасний стан розвитку громадських об'єднань аграрної сфери в Україні.

Тема 4. Механізми взаємодії в контексті громадського врядування

Поняття, основні форми, принципи взаємодії суспільства і влади. Прозорість влади, комунікації із суспільством. Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях. Застосування інструментів взаємодії: громадське обговорення, громадська рада, робочі групи (ради), звернення громадян, електронна петиція, меморандум про взаєморозуміння. Сучасні технології забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади. Громадський контроль за діяльністю владних інститутів. Соціальний діалог у вирішенні суспільних проблем.

**Структура навчальної дисципліни
«Громадське врядування»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		Л	П	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади громадського врядування					
Тема 1. Теоретичні засади та основні поняття громадського врядування	30	2	1		27
Тема 2. Громадське врядування в рамках сучасних міжнародних ініціатив	30	2	1		27
Разом за змістовим модулем 1	60	4	2		54
Змістовий модуль 2. Нормативно-правова база та практичні засади організації громадського врядування в Україні					
Тема 3. Організаційні та нормативно-правові засади громадського врядування	30	2	2		26
Тема 4. Механізми взаємодії в контексті громадського врядування	30	2	2		26
Разом за змістовим модулем 2	60	4	4		52
Усього годин	120	8	6		106

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади та основні поняття громадського врядування	1
2	Стан та перспективи імплементації міжнародних ініціатив врядування в Україні	1
3	Діяльність та формування органів громадського врядування. Нормативно-правове забезпечення.	2
4	Завдання громадського врядування та механізми їх реалізації в Україні.	2
Усього		6

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань слухачами

1. Поняття громадського врядування та громадянського суспільства.
2. Види громадського врядування.
3. Суб'єкти та об'єкти громадського врядування.
4. Принципи реалізації громадського врядування.
5. Завдання та роль громадського врядування у формуванні і реалізації державної політики.
6. Три сектори публічного управління.
7. Інституційні форми організації громадського врядування.
8. Ієрархічний підхід до взаємодії суспільства та влади.
9. Мережевий підхід до взаємодії суспільства та влади.
- Оцінювання ефективності взаємодії суспільства та влади
- Ризику у процесі взаємодії суспільства та влади.
10. Концепція New Governance.
11. Концепція Good Governance (ООН).
12. Критерії Good Governance.
13. Органи самоорганізації населення в Україні.
14. Профспілки як форма громадського врядування.
15. Об'єднання роботодавців.
16. Асоціації органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань.
17. Партнерство «Відкритий Уряд».
18. Нормативно-правова база функціонування громадських об'єднань в Україні.
19. Функції громадських об'єднань.
20. Представництво інтересів та саморегулювання.
21. Характеристика саморегулювальних організацій в Україні.
22. Сучасний стан розвитку громадських об'єднань аграрної сфери в Україні.
23. Поняття, основні форми, принципи взаємодії суспільства і влади.
24. Прозорість влади, комунікації із суспільством.
25. Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях.
26. Застосування інструментів взаємодії: громадське обговорення.
27. Застосування інструментів взаємодії: громадська рада.
28. Застосування інструментів взаємодії: робочі групи (ради).
29. Застосування інструментів взаємодії: звернення громадян.
30. Застосування інструментів взаємодії: електронна петиція.
31. Застосування інструментів взаємодії: меморандум про взаєморозуміння.
32. Сучасні технології забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади.
33. Громадський контроль за діяльністю владних інститутів.
34. Соціальний діалог у вирішенні суспільних проблем.
35. Сутність та основні завдання соціального партнерства
36. Інституційне забезпечення соціального діалогу

37. Специфіка взаємодії суспільства та влади та рівні громад.
38. Нормативно-правова база доступу до публічної інформації в Україні:
39. Основні методи громадського контролю та їх використання в Україні.
40. Закономірності взаємовпливу владних та суспільних інститутів.
41. Основні умови та чинники ефективного громадського контролю.
42. Особливості взаємодії державної влади та громадянського суспільства.
43. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади.
44. Напрями покращення прозорості діяльності органів влади в Україні.
45. Методи одержання органами влади зворотного зв'язку.

6. Методи навчання

Під час викладання курсу передбачено використання методики проблемного навчання, технології дистанційного навчання та модульно-рейтингова системи навчання.

На лекціях зосереджується увага слухачів на вивченні питань громадського врядування із наведенням прикладів використання методичного інструментарію. Надаються практичні рекомендації щодо планування об'єктів публічної сфери. Лекційний матеріал подається у формі тестових слайдів, схем, графіків, відеофайлів, онлайн-курсів, тренінгів.

Формування вмінь слухачів за визначеними темами практичних занять відбувається у формі: презентації результатів індивідуальної та колективної роботи; дискусії, круглого столу; виконання практичних завдань; тестування або написання контрольної роботи під час проміжних атестацій.

Самостійна робота полягає у самостійному опрацюванні слухачами визначених тем у програмі, нормативно-правової бази, навчально-методичної, наукової літератури та інших джерел інформації та передбачає надання відповідей на запитання для самоконтролю.

7. Форми контролю

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. Поточний контроль у формі опитування та виконання завдань здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Проміжна атестація (поточний модульний контроль) проводиться у формі тестування або написання контрольної роботи після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Семестрова атестація проводиться у формі семестрового екзамену у письмовій (електронній) формі за екзаменаційними білетами.

8. Розподіл балів, які отримують слухачі

Оцінювання слухачів відбувається згідно Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, затвердженого Вченою радою НУБіП України 27.12.2019 року, протокол №5. Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і

визначення їх рейтингових оцінок визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи R_{HP} (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{HP} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})}{K_{ДИС}}, \quad (1)$$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, \dots, R^{(n)}_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{ДИС} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Максимальний рейтинг слухача з навчальної роботи за двома змістовими модулями з дисципліни “Громадське врядування” може складати:

$$R_{HP} = \frac{0,7 \cdot (100 \cdot 2 + 100 \cdot 2)}{4} = 70 \text{ балів}, \quad (2)$$

4

Для визначення рейтингу слухача із засвоєння дисципліни $R_{ДИС}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи R_{HP} (до 70 балів): $R_{ДИС} = R_{HP} + R_{АТ}$.

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з таблиці 1.

Таблиця 1

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Оцінка “**Відмінно**” виставляється здобувачу вищої освіти, який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв’язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного

оновлення і поповнення знань.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Навчально-методичний комплекс включає робочу програму, курс лекцій, презентаційні матеріали, завдання для виконання практичних робіт, питання для самопідготовки, комплект тестових завдань для проведення поточного модульного контролю, комплект екзаменаційних білетів, електронний курс.

10. Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про громадські об'єднання» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
6. Громадянське суспільство в Україні: становлення та розвиток : навч. посіб. / кол. авт. : А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук та ін. - К. : УкрСІЧ, 2015. - 347 с. 5.
7. Публічне врядування : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко, С. В. Лукашев. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 388 с. (Укр. мов.)
8. Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні [Текст] : посіб. – К. : Ленвіт, 2012 . – 64 с

9. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування /Карий О.І., Панас Я.В./ Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 176 с
10. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянюк та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с
11. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с.
12. Методика оцінювання ефективності державного механізму реагування на загрози національним інтересам України в умовах євроінтеграції: Монограф. / Г.П. Ситник В.І., Абрамов, В.А. Мандрагеля, Д.Я. Кучма, Р.Р. Марутян, М.М. Шевченко, Л.М. Шипілова; за заг. ред. Г.П. Ситника та Л.М. Шипілової – К.: НАДУ, 2016р. – с.

Інформаційні ресурси:

1. Навчальний портал НУБіП України <https://elearn.nubip.edu.ua/>
2. Офіційний портал Верховної ради України <https://rada.gov.ua/>
3. Офіційний інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua>
4. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт міжнародної Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд»: <https://www.opengovpartnership.org/>